

Iøvrigt synes den på enkelte punkter vel formel i sin klassifikation, men er dog et betydningsfuldt bidrag til folkestyrets historie.

Victor Elberling har som råmateriale for de statistiske sammendrag kunnet anvende de oplysninger, han offentliggør i sit værk »Rigsdagens medlemmer gennem 100 år«. De to udsendte bind er resultatet af et kæmpearbejde udført gennem årtier. Samtlige rigsdagsmænd er biograferede og af næsten dem alle bringes et portræt (det havde været rart, om disse i så vid udstrækning som muligt havde været daterede). Biografierne er udelukkende refererende og indeholder hverken domme, vurderinger eller karakteristikker, hvorved bogen adskiller sig fra forgængerne (Barfod, Wulff, Bransager og Fog-Petersen), som hver for sig også kun behandlede deres samtidige. Til gengæld er Elberlings arbejde nøjagtigere og fyldigere med hensyn til data end disse. Det vil da også i fremtiden blive det værk, man søger til, og det vil ikke skuffe den, der søger det.

Vagn Dybdahl.

T. Vogel-Jørgensen: Berlingske Tidende gennem to hundrede år, bd. II (tiden 1849—1949) samt bd. III, andet halvbind, 1949. (Berlingske forlag).

Med udsendelsen af 2. bind af sin bredt anlagte skildring af Berlingske Tidendes historie har red. Vogel-Jørgensen afsluttet det store værk, der betegner en betydelig nyvinding i dansk pressehistorisk litteratur. I en række velafrundede kapitler føres fremstillingen frem til vore dage. Bogen svulmer af stof, hvoraf dog adskilligt uden skade kunne være udeladt. Fra redaktør Gulmanns død i 1934 er fremstillingen nærmest skitse-mæssig, og besættelsestidens bladhistorie tager kun enkelte sider af bladets skæbne op til behandling. Forf. har navnlig interesseret sig for at følge de skiftende tiders journalistiske behandling af dagens brogede stof og for at tegne levnedsskildringer af bladets mange medarbejdere. Derimod behandles bladets politiske betydning ret stedmoderligt. Trods de indvendinger, der kan rettes mod fremstillingen, vil bogen utvivlsomt formå at hævde sig, og mange historikere vil med udbytte kunne anvende det som et nyttigt opslagsværk. Der findes fortrinlige registre, og alle oplysninger er omhyggeligt dokumenterede i det medfølgende omfangsrige notebind. Dette indeholder endelig et optryk af en række betydningsfulde dokumenter.

Harald Jørgensen.

Marinus Langeland: Ad sandede Veje. 1949. (Det danske Forlag).

Den, der har beskæftiget sig mere indgående med den jyske husmandsbevægelse, vil kende Marinus Langeland som en af denne bevægelses pionerer. I sin menneskeligt set meget tiltalende erindringsbog har han fortalt om sin livsbane, idet han dog har lagt hovedvægten på sin barndom og ungdom; de tre fjerdedele af bogen omhandler disse to perioder. Den, der søger besked om husmandsbevægelsens udvikling, organisation og politik, vil derfor ikke hente nyt stof i bogen; den, der interesserer sig for den sociale baggrund for bevægelsen, vil derimod kunne finde træk til belysning af den utrolige fattigdom og nøjsomhed blandt landarbejdere og husmænd i de sidste årtier af det 19. århundrede.

Anmelderen læste bogen sideløbende med Andersen Nexø's erindringer og havde efter endt gennemlæsning besvær med ikke at forveksle de to skildrin-